

Стаття надійшла до редакції 29.09.2022 р.

Перевірено на плагіат 02.10.2022 р.

унікальність – 96.45%

<https://doi.org/10.17721/StudLing2022.20.22-31>

УДК 811.111

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ЗАСОБИ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЖІНКИ У ФЕМІНОЦЕНТРИЧНОМУ АНГЛОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ: ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Анастасія Олександрівна Винник, nasty32339@gmail.com

студентка 6 курсу

*Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»*

Стаття присвячена вивченню лінгвопрагматичних засобів самоідентифікації сучасної жінки у феміноцентричному англомовному кінодискурсі (перекладознавчий аспект). Гендерні відносини присутні в мові у вигляді культурно зумовлених стереотипів, що накладають відбиток як на процес вербалізації залежно від гендерної приналежності особистості, так і на процес її мовної соціалізації. У процесі вербалізації образ персонажа стає категорією мовної свідомості, з якої він входить у нові асоціативні зв'язки.

У теорії гендеру кожній із статей приписується набір певних ролей у суспільстві, а також особистих якостей, які відіграють важливу роль у створенні прототипу чоловічого та жіночого у суспільній та індивідуальній свідомості. В аналізованих кінотекстах виявлено низку лексичних протиставлень, які є своєрідною проєкцією гендерних опозицій – тобто, опозицій стереотипних уявлень у тому, що є маскуліність (чоловік) і що є фемінність (жінка). Цікаво, що стереотипні уявлення про гендер, що існують у мові у формі опозицій, в аналізованих кінотекстах практично не представлені експліцитно. В основному вони реалізуються в імпліцитній, асоціативній (тобто більш–менш прихованій) формі.

Матеріалом аналізу в роботі послужив художній фільм, що розповідає про життєвий та кар'єрний шлях Коко Шанель. Фільм “Coco Chanel” та фільм “Sex and the City”, який зображує жіночу дружбу між чотирма подругами. Наявність гендерної складової в кінотексті залежить від використання певних мовних засобів, які можуть посилювати або послаблювати дихотомію «чоловіче / жіноче». Застосування у дослідженні загальних критеріїв аналізу англійських мовних засобів дозволяє виявити особливості мовної реалізації сучасних гендерних моделей поведінки.

Саме тому, дослідження жіночності включає як опис стереотипів, пов'язаних із ними, так і засобів формального вираження цих стереотипів у мові в перекладацькому аспекті.

***Ключові слова:** гендер, стереотипи, феміноцентричність, кінодискурс, самоідентифікація, перекладознавчий аспект.*

© Vynnyk A. O., nasty32339@gmail.com

The Linguopragmatic Means of Self-identification of a Modern Woman in the Feministic English-language Film Discourse: Translational Aspect (in Ukrainian)

THE LINGUOPRAGMATIC MEANS OF SELF-IDENTIFICATION OF A MODERN WOMAN IN THE FEMINISTIC ENGLISH-LANGUAGE FILM DISCOURSE: TRANSLATIONAL ASPECT

Anastasia O. Vynnyk, nastya32339@gmail.com

6th year student

National Technical University of Ukraine "Ihor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

The article is devoted to the study of the linguopragmatic means of self-identification of a modern woman in the feministic English-language film discourse (translational aspect). Gender relations are present in language in the form of culturally conditioned stereotypes that leave an imprint on the process of verbalization depending on the gender of the individual and on the process of his linguistic socialization. In the process of verbalization, the character's image becomes a category of linguistic consciousness, from which it enters into new associative connections.

In the theory of gender, each of the sexes is assigned a set of certain roles in society, as well as personal qualities that play an important role in creating a prototype of male and female in public and individual consciousness. In the analyzed film texts, a number of lexical oppositions were found, which are a kind of projection of gender oppositions – that is, oppositions of stereotypical ideas about what masculinity (man) is and what femininity (woman) is. It is interesting that stereotypical ideas about gender, which exist in the language in the form of oppositions, are practically not explicitly presented in the analyzed film texts. Basically, they are implemented in an implicit, associative (that is, more or less hidden) form.

The material of analysis in the work was a feature film that tells about the life and career path of Coco Chanel. The film “Coco Chanel” and the film “Sex and the City”, which depicts female friendship between four female friends. The presence of a gender component in the film text depends on the use of certain linguistic means that can strengthen or weaken the “male/female” dichotomy. The application of the general criteria for the analysis of English language means in the research allows to reveal the peculiarities of the linguistic implementation of modern gender models of behavior.

That is why, the study of femininity includes a description of the stereotypes associated with them and the means of formal expression of these stereotypes in the language in the translation aspect.

Key words: *gender, stereotypes, feminism, film discourse, self-identification, translational aspect.*

Сьогодні феміноцентричний кінодискурс як феномен на перетині численних дисциплін знаходиться в епіцентрі наукових пошуків лінгвістики, літературознавства, соціолінгвістики, лінгвістичної та філософської антропології, філософії семіотики й кіносеміотики, критичного дискурс-

© Винник А. О., nastya32339@gmail.com

Лінгвопрагматичні засоби самоідентифікації сучасної жінки у феміноцентричному англомовному кінодискурсі: перекладознавчий аспект (Українською)

аналізу, теорії кінематографу. Для кінодискурсу у повній мірі притаманні універсальні текстово-дискурсивні категорії, які дослідники вважають обов'язковими для художнього дискурсу.

Проблематику і тематику гендеру досліджували зарубіжні науковці: J. Coats (Дж. Коатс), R. Lakoff (Р. Лакофф), M. Renzetti (М. Рензетті) тощо.

В україністиці до цієї проблеми зверталися Ф. Бацевич, О. Пода, Я. Пузиренко, Н. Сидоренко, Л. Ставицька, О. Тараненко тощо.

Зарубіжні науковці С. Аалтонен [Aaltonen 2000, p. 58], Д. Кемерон, [Cameron 2003, p. 71], Е. Гоффман [Goffman 1977, p. 302], М. Герд [Hird 2000, p. 348] зазначають, що «гендер» поняття більш глибоке, воно визначає внутрішній стан і самоідентифікацію до маскуліності або фемініності та визначає приналежність особи до тієї соціальної ролі, з якою ідентифікує себе вона сама. Це визначає модель поведінки, особистісні якості, функції, які суспільство проєктує на представників різних гендерних категорій. Варто зауважити, що гендер не накладає сталих моделей поведінки, а також може видозмінюватися під впливом часових, політичних, національних та соціальних змін [Миронова 2004, с. 29].

О. Пода розглядає поняття «гендер» як «міждисциплінарну інтригу», сукупність обставин, подій і дій, в центрі яких знаходиться людина, особистість [Пода 2008].

Гендерна ідентичність розглядається або як варіант особистісної ідентичності, визначаючи позицію індивіда «у тримірному просторі, утвореному вісями «маскуліне-фемініне», «соціальне-індивідуальне», «філогенетичне-онтогенетичне» [Миронова 2004, с. 182].

Багато дослідників, намагаються виявити дійсно характерні риси і відмінності в мові чоловіків і жінок, які могли б бути пояснені з позиції залежності мовлення індивіда від його гендерної приналежності [Кропінова 2009, с. 410].

Необхідно відзначити, що гендерні відмінності природним чином виявляються у мовленнєвій поведінці людини. Відмінності у мовленнєвих уподобаннях чоловіків та жінок існують в різних сферах мовлення. Такі одиниці можна назвати гендерно маркованими, оскільки з їх допомогою жінка-перекладач та чоловік-перекладач можуть висловлювати власне ставлення, надавати певне забарвлення висловам та передавати емоції, що передбачені змістом.

Тож, під терміном «гендерне маркування» мається на увазі комплекс

ознак, які «дозволяють ідентифікувати мовну одиницю як таку, що належить тій чи іншій статі» [Сидоренко 2001, с. 205]. Гендерно нейтральні номінації особи мають загальнолюдське значення без уточнення статі референта, гендерно марковані номінації – це головним чином іменники на позначення живих істот, асоційовані з чоловічим і жіночим началом. Роль гендерного маркера в першу чергу виконують первинні персоніфіковані номінації, що розширюють значення семантичних зон «чоловік» – «жінка».

Отже, сучасні дослідження, в яких стать визнається соціально і культурно конструйованим феноменом, дають підстави стверджувати, що гендер – це сукупність не природних, а саме соціальних репрезентацій, в якій розрізняються соціокультурні, психологічні й лінгвістичні аспекти. Практика доводить, що аналіз різних рівнів мовної системи, синтаксис, лексикон, прагматика тощо, може допомогти розкрити сутність категорії «гендер».

Такі вчені, як О. Лех, Г. Кисилиця виділяють кілька способів конструювання гендеру: 1) експліцитно через іменники, в значенні яких є сема (мінімальна частина лексичного значення слова) «стать»; 2) через вживання певних дієслів з агентивними іменниками чоловічого або жіночого роду; 3) через вживання прикметників з іменниками, що позначають осіб чоловічої або жіночої статі; 4) через відтворення в тексті гендерних стереотипів [Лех, Кисилиця 2012].

Як найбільш експліцитний спосіб створення гендерних репрезентацій, Л. Топчій [Топчій 2020] називає спосіб використання гендерномаркованих лексичних одиниць, які в певній формі вказують на стать референта. Вербальні засоби створення гендеру різноманітні. Серед засобів граматичного маркування смислів «чоловіче» та «жіноче» центральне місце належить категорії роду (*man-woman*, *кум-кума*, *чоловік-жінка*) та антропонімам (*John*, *Louise*, *Peter*, *Michael*, *Jessica*, *Igor*, *Володимир*, *Валерій-Валерія*, *Наталка*). Групу лексичних гендерних маркерів структурують лексеми, в семантиці яких експлікується сема «стать» (*girlfriend*, *sister-young man*, *brother*, *father-in-law*, *дівчина*, *сестра-юнак*, *брат*, *свекр*); присвійні (*ту*, *мій*, *моя*) та особові займенники (*he-she*, *він-вона*).

Гендерні параметри репрезентує форма дієслівних предикатів у третій особі однини чоловічого роду минулого часу (*Withered flowers-stopped loving*; *God created three evils: a devil, a woman and a goat*, *Зів'яли квіти-перестав любити*; *Створив Бог три зла: чорта, жінку і козла*); антропометричні лексеми (*old man*, *young man*, *toddler*, *grandfather*, *grandmother*, *старче*, *юнак*,

малеча, дідок, бабуся); номени, що засвідчують сімейно-родинні стосунки (*cousin, relative, mother-in-law, sister, best man, кузина, родич, свекруха, сестра, кум*).

Вказівка на стать здійснюється лексемами–агентами, що позначають осіб за професією, родом діяльності, званням, посадою (*dean, professor, typist, soldier, декан, професор, друкарка, солдат*). Гендерної маркованості набувають слова-символи з біо- та зооморфною семантикою, співвідносні з особами чоловічої або жіночої статі, які підкреслюють їх маскулінну або фемінну референтність (*oak, cow, bull, goat, cuckoo, frog, eagle, дуб, корова, бик, козел, зозуля, жаба, орел*), та ад'єктивна лексика, що репрезентує особистісні риси соціокультурної статі [Топчій 2020, с. 105].

Наявність гендерної складової в кінотексті залежить від використання певних мовних засобів, які можуть посилювати або послаблювати дихотомію «чоловіче / жіноче». Застосування у дослідженні загальних критеріїв аналізу англійських мовних засобів дозволяє виявити особливості мовної реалізації сучасних гендерних моделей поведінки. До мовного конструювання категорій фемінності та маскулінності в англійському кінодискурсі мають відношення такі лінгвістичні прийоми:

- 1) гендерна маркованість найменувань особи та ад'єктивної лексики;
- 2) застосування гендерно релевантних займенників;
- 3) вибір дієслівних форм, що забезпечують конструювання гендерних категорій;
- 4) прагматичний характер синтаксису речень;
- 5) імітація чоловічої та жіночої мови на лексичному та синтаксичному рівнях;
- б) дискурсивне використання семантичних категорій модальності, емотивності та оцінки.

Вибір певних мовних прийомів, пов'язаний із конкретними цілями та завданнями кінодискурсу [Гридасова 2014, с. 105].

Зазначимо, що вербальним компонентом фільму є кінодіалог. Вербальний компонент кінодискурсу надає смислової опору, що дозволяє коректно декодувати повідомлення, тому він обов'язковий для смислового завершення фільму.

Розглянемо лінгвістичні засоби самоідентифікації жінки та успішності Коко Шанель у професійній діяльності. При аналізі лінгвістичної складової кінодискурсу, присвяченого Коко Шанель, було відзначено неодноразове

використання оцінних виразів щодо предметів одягу, створених героїнею, тобто щодо кінцевих продуктів професійної діяльності жінки, наприклад:

Can you make me another hat? The first was a huge success. Everyone loves your straw hats. Very chic in this striped thing [Coco Chanel 2008].

Your hats are wonderful. Your clothes are fantastic [Coco Chanel 2008].

Використання емоційно забарвленої лексики з чітко вираженою позитивною конотацією: *a smash hit, loves, very chic, marvelous, fantastic* – формує позитивне уявлення про професійні здобутки героїні.

У діалогах негативна критика імпліцитно представлена квеситивом: *What are you ... wearing on your head, Madame?* Комунікативний ефект негативної критики зведений до мінімуму за рахунок ефективної контраргументації, побудованої на іронії: *A straw hat. Is something wrong? Can't you recognize a hat, without a bird's nest on top? Obviously, some women like their hats this way.*

Розглядаючи професійний аспект успішності героїні, зазначимо, що у сюжеті кінодискурса відображено поступове професійне становлення героїні, розкривається те, як вона розпочинала свій кар'єрний шлях, як розвивала свою справу та те, яких результатів досягла.

Першим кроком на кар'єрному шляху Коко Шанель було виготовлення та продаж жіночих капелюшків, а згодом відкриття капелюшного магазину в Парижі за підтримки коханого чоловіка героїні Артура Кепла.

I started making hats a few months ago and am hoping to sell them; to be successful you need a store with a window on a busy street where people can stop and look like it. I have a suggestion for you. Let's do business together. You use the talent and I use the money [Coco Chanel 2008].

Екстралінгвістичними (позамовними) засобами спілкування у феміноцентричному кінодискурсі є паузи, кашель, сміх, позіхання, плач, просодичними – характеристики голосу, темп, тембр, висота, гучність, інтонація, мовний акцент. Наприклад:

M.: *Do you want some company?*

W.: ... (жінка посміхається, зітхає, знизує плечима й хитає головою, прибираючи прядку волосся від обличчя) [Sex and the City 2008].

Тож, конструювання образу успішної жінки мовними та позамовними засобами на прикладі модельєрки Коко Шанель та героїнь серіалу “Sex and the City” відбувається за рахунок акцентування фактора професійного та економічного успіху. На лінгвістичному та візуальному рівнях формується

образ героїнь як сильних, впевнених у собі, розумних, талановитих жінок. Розкриття в кінодискурсі інформації про особисті якості героїні сприяє більш повному конструюванню та відображенню образу сучасної успішної жінки.

Для дослідження особливостей перекладу лінгвопрагматичних засобів самоідентифікації жінки послужили репліки акторів із серіалу “Sex and the City” («Секс у великому місті») [Секс у великому місті; Sex and the City 2008].

Мовлення героїнь наповнене грою слів та гумором. В одній із сцен серіалу головна героїня Керрі випадково дізнається, що її коханий «втомився» від Нью-Йорка і найближчим часом має намір залишити місто. Він збирається вирушити до Напи, штат Каліфорнія, щоб обробити нещодавно придбаний виноградник і виготовляти там вино. Про ці плани Керрі дізнається в останній момент і висловлює йому своє обурення:

Mr. Big: *I'm tired of old New York ...*

Carrie: *Well, if you're tired you take a nap-a, you don't move to Napa!* [Sex and the City 2008].

Керрі не втрималася від гри слів, поєднавши у своєму каламбурному неологізмі вираз “*to take a nap*” («дрімати, подрімати») та назву міста Напа. В українській версії епізод отримав наступний переклад:

Біг: *Я втомився від Нью-Йорка.*

Керрі: *Якщо ти втомився, ляж і поспи, але не переїжджай у Напу* [Секс у великому місті 2008].

Як можна помітити, еквівалент гри слів підібраний не був. У результаті ми маємо лише буквальный переклад, в якому немає натяку на гумор оригіналу.

В іншому епізоді гра слів ґрунтується на омофонах: імені головної героїні “*Carrie*” та дієслова “*to carry*” («нести, носити»). Редактор журналу звітує Керрі за те, що та у своїй статті привносить надто багато себе та своєї думки, а їй хотілося б більше актуальних порад про моду, що з чим носити тощо:

Enid: *I want less Carrie Bradshaw і більше “carry this bag with these bots”, do you see what I mean?* [Секс у великому місті 2008].

Інід: *Я хочу менше порад від Керрі Бредшоу і більше порад про сумочки та туфлі, розумієте?* [Sex and the City 2008].

Цей момент був перекладений буквально, перекладачі не звернули уваги на гру слів, в результаті для україномовних глядачів серіал в черговий раз був позбавлений виразності оригіналу.

У результаті аналізу було виявлено, що лексичні трансформації зістрічалися найчастіше порівняно з іншими перекладацькими трансформаціями.

При аналізі перекладу фемінних висловлювань, були виявлені наступні прийоми перекладу: підбір аналогів, лексичні трансформації (цілісне перетворення, транскрибування, калькування) лексико-граматичні трансформації (описовий переклад, опущення, антонімічний переклад).

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Образ – це категорія, яка відображає предмети та явища матеріального світу у свідомості людини. У процесі вербалізації образ стає категорією мовної свідомості з новими асоціативними зв'язками, що робить можливим мовне моделювання того чи іншого лінгвокультурного феномена. Лінгвістичними засобами репрезентації образу жінки у кінодискурсі служать окремі лексеми, ідіоматика, тропи та стійкі стилістичні фігури. Слово вважається мінімальною одиницею мови, здатної передавати образ. На позалінгвальному рівні засобами репрезентації образу є пози, міміка, погляд, одяг тощо. Як продемонструвало наше дослідження, конструювання образу успішної жінки мовними та позамовними засобами на прикладі модельєрки Коко Шанель та героїнь серіалу «Sex and the City» відбувається за рахунок акцентування фактора професійного та економічного успіху.

На лінгвістичному та візуальному рівнях формуються образи героїнь як сильних, впевнених у собі, розумних, талановитих жінок. Розкриття в кінодискурсі інформації про особисті якості героїнь сприяє більш повному конструюванню та відображенню образу сучасної успішної жінки. Також варто зазначити, що використання засобів художньої виразності, емоційно забарвленої лексики сприяє більш рельєфному відображенню, образів героїнь як успішних жінок. Поєднання лінгвальних та візуальних одиниць робить їх образи більш виразними, сприяє поширенню цих образів із заданими атрибутами, а також перцепції їх суспільством. Автори перекладу досліджуваних серіалів вдавалися до використання таких різновидів формальних трансформацій фонетичного рівня, як транскрипція, транслітерація, фонографічна заміна за традицією, а також комбінували названі вище трансформації. Лексичний рівень перекладу серіалу став об'єктом творчих трансформацій. На цьому рівні перекладачі найчастіше вдавалися до використання формальних (добір абсолютних синонімів) і формально–змістових трансформацій денотативного (синонімічні зміни, генералізація, модуляція, конкретизація) і конотативного (експресивні та оцінно–емотивні трансформації) плану. При відтворенні трансформацій на граматичному рівні перекладу телесеріалу авторами перекладу найчастіше

© Винник А. О., nastya32339@gmail.com

Лінгвопрагматичні засоби самоідентифікації сучасної жінки у феміноцентричному англомовному кінодискурсі: перекладознавчий аспект (Українською)

застосовувалися формальні та формально-змістові трансформації. З-поміж перших найбільш частотними були трансформації на словотвірному (калькування), морфологічному (заміна частини мови) та синтаксичному (заміна сполуки словом і навпаки, заміна синтаксичного зв'язку в реченнях, опущення та додавання елементів).

Зважаючи на стрімкий розвиток гендерних досліджень у царині кінодискурсу у руслі ідей антропоцентричного лінгвістичного підходу, ця тема потребує подальшого вивчення. Перспективним можна вважати порівняння мовних репрезентацій феміноцентричного та маскуліноцентричного англійського кінодискурсів в перекладознавчому аспекті.

Література:

1. Гридасова, О. «Кінодискурс як об'єкт навчання кіноперекладу.» *Вісник Житомирського державного університету* 2 (74) (2014): 102–107.
2. Кропінова, Т. «Переклад кінотексту: специфіка кінотексту як перекладацького об'єкта.» *Теорія і практика перекладу* (2009): 407–411.
3. Лех, О., Кисилиця, Г. *Поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці та лінгвістиці гендеру*, http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Philologia/44919.doc.htm
4. Миронова, Н. «Гендер у лінгвістиці. Чоловіча і жіноча мова.» *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Вип. 9: *Лінгвістика і літературознавство* (2004), 521.
5. Пода, О. *Гендерні маркери в заголовках публікацій журналу «Радянська жінка» (друга половина 1940-х – 1980-ті рр.)*, http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=ZPNDZP_2010_2_37
6. Сидоренко, Н. «Гендерні детермінанти в інформаційній площині України.» *Філософськоантропологічні студії 2001* (2001): 197–209.
7. Топчій, Л. «Гендерна проблематика у мовознавстві.» *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Серія «Філологічні науки» 47 (2020): 103–110.
8. Aaltonen, S. *Time-sharing on Stage: Drama Translation in theater and society* (Philadelphia: Adelaid, 2000), 248.
9. Cameron, D. *Language and Sexuality* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003), 264.
10. Goffman, E. «The Arrangement Between Sexes.» *Theory and Society* 4 (1977): 301–331.
11. Hird, M. «Gender's nature: intersexuality, transsexualism and the “sex”/ “gender” binary.» *Feminist theory* 1 (3) (2000): 347–364.

Джерела ілюстративного матеріалу

12. Коко Шенель, <http://baskino.me/films/biograficheskie/8132-koko-do-shanel.html>
13. Секс у великому місті, <http://sex-city-online.com/>
14. Coco Chanel, <https://www.youtube.com/watch?v=cRYurR4kbTo>
15. *Sex and the City* (2008): TV-show [video with subtitles] / by D. Star, <https://ororo.tv/ru/shows/sex-and-the-city#1-1>

References

1. Grydasova, O. «Film discourse as an object of learning film translation.» *Bulletin of Zhytomyr State University* 2 (74) (2014): 102–107.
2. Kropinova, T. «Translation of film text: specifics of film text as a translation object.» *Theory and practice translated* (2009): 407–411.
3. Lekh, O., Kisilitsya, G. *Understanding discourse in modern linguistics and linguistic gender*, http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Philologia/44919.doc.htm
4. Mironova, N. «Gender in linguistics. Cholovicha i zhinocha mova.» *Actual problems of the word'yansk philology*. Vol. 9: *Linguistics and literary studies* (2004), 521.
5. Poda, O. *Gender markers in the titles of publications of the magazine "Soviet Woman" (second half of the 1940s–1680s)*, http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=ZPNDZP_2010_2_37
6. Sidorenko, N. «Gender determinants in the information space of Ukraine.» *Philosophical anthropological studio'2001* (2001): 197–209.
7. Topchiiy, L. «Gender issues in education.» *Scientific Bulletin of the Izmil State Humanitarian University*. Series "Philological sciences" 47 (2020): 103–110.
8. Aaltonen, S. *Time-haring on Stage: Drama Translation in theater and society*. (Philadelphia: Adelaid, 2000): 248.
9. Cameron, D. *Language and Sexuality* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003), 264.
10. Goffman, E. «The Arrangement Between Sexes.» *Theory and Society* 4 (1977): 301–331.
11. Hird, M. «Gender's nature: intersexuality, transsexualism and the "sex"/"gender" binary.» *Feminist theory* 1 (3) (2000): 347–364.

Sources of illustrative material

12. Coco Chanel, <http://baskino.me/films/biograficheskie/8132-koko-do-shanel.html>
13. *Sex at the great place*, <http://sex-city-online.com/>
14. Coco Chanel, <https://www.youtube.com/watch?v=cRYurR4kbTo>
15. *Sex and the City* (2008): TV-show [video with subtitles] / by D. Star, <https://ororo.tv/ru/shows/sex-and-the-city#1-1>